

TELEGRAFUL ROMANU.

Telegrafulu este de două ori pe săptămână: Duminică și Joi. — Prenumeratiunea se face în Săbiu la expeditorul foiei pe afară la c. r. poste cu bani gat'ă prin scrisori francate, adresate către expeditorul. Pretul pnenumeratiunei pentru Săbiu este pe anu 7 fl. v. a. car pe o jumătate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 102. ANULU XX.

tru celelalte părți ale Transilvaniei pentru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. iera pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și țieri streine pe anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru întâia ora cu 7 cr. sirulu, pentru a două ora cu 5 1/2 cr. și pentru a trei a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Săbiu, in 21 Decembre 1872. (2 Ian. 1873.)

Invitare de pnenumeratiune

la

„Telegrafulu Romanu“

Cu inceputulu anului 1873, se deschide prin acest'a pnenumeratiune noua la acesta foia.

„Telegrafulu Romanu“, va est că și până acum de două ori pe septamăna Joi și Duminică. — Pretulu abonamentulu pre anulu intregu e :

Pentru Săbiu 7 fl. pe 1/2 de anu 3 fl. 50 xr., pe 1/4 anu 1 fl. 75 xr. v. a.

Pentru Tranni'a și Monarchi'a austro-ungurésca pre anu 8 fl. pe 1/2 anu 4 fl. pe 1/4 anu 2 fl. v. a.

Pentru Romani'a și strainatate, pe anu 12 fl., pe anu 6 fl., pe 1/4 anu 3 fl. v. a.

DD. abonanti sunt rugati a nu întârzi cu tramitarea pnenumeratiunilor.

Adresele ne rugăm a se scrie curatu, și in locu de epistole de pnenumeratiune recomandăm on. publ. avisurile postali, (Posta-Utalyány. — Post-Anweisung.) că împreună cu spese mai putiene și că mai sigure pentru înaintarea banilor de pnenumeratiune la

Editor'a „Telegrafulu Romanu“
in Săbiu.

Nr. Cons. 1110 1872.

Preacinstitoru Parinti protopopi și administratori protopopesci !

Fiindcă cu anulu acest'a expira periodulu de trei ani, pre care Archidieceș'a noastră a Ardélului s'a constituitu in întielesulu Statutulu organicu in toate părțile se constitutive, și fiindcă prin urmăru vinu a se constitui de nou toate acele părți ale ei, cari in întielesulu Statutulu trebuie sa se constituie din trei ani in trei ani : — asiă Consistoriulu archidieceșanu afla de bine a atrage atentiunea Preacinstitorulu vōștre la acesta impregiarare, și cu deosebire a Ve insarcină, că cu privire la §§ respectivi din Statutulu organicu, mai alesu : §§. 7. 8. 9. 12. 18. 25. 26. — mai departe 38. 40. 41. 42. 45. 57. 58 și 64. sa luati mesuri, că câtu mai curendu sa se constituie din nou comitetele și epitropiele parochiali, precum și sinodele, comitetele și epitropiele protopresbiterali pre lângă strict'a observare a dispositiunilor din Statutulu organicu, — luându-se afara seauenele protopresbiterali, ai căroru membri dopa natur'a lucrulu și dopa analogia cu senatulu bisericescu alu Consistoriulu eparchialu, sunt alesi pre vietiă ; — acesta reorganizare inse sa se faca astfelu, încatu la tempulu seu neamenatu sa se pōta escrie tinererea sinodulu archidieceșanu pre Duminică sântulu Tom'a a anulu venitoriu potrivit §-fulu 89 din Statut. org.

Săbiu, din siedinti'a consistoriale tienuta in 14 Decembre 1872.

Pentru Escelenti'a Sea Par. Archiepiscopu și Metropolitu.

(L. S.) Nicolau Pope'a,
Arhimandritu și Vicariu
archieppescu.

Săbiu 20 Decembre.

Cându ni se șporea ca Europ'a se afla in lînșca cea mare politica atunci yinu două scomote

mai de-odate, unulu din Vaticanu, resiedinti'a papei și altulu din Franci'a dela ducele de Gramont.

Celu dintăiu vine in form'a unei alocutiuni rostite in consistoriulu papalu la carele a fostu de fatia 22 de cardinali. Înainte de toate betrânulu episcopu alu Romei 'și varsă foculu asupr'a Italiei și asupr'a guvernulu ei, in specialu pentru legile prin cari au a se desolve corporatiunile religiōse. Dupa ce inprospata afurisaniile asupr'a urdiloru proiectulu atingatoriu de corporatiunile bisericesci și îndrepta fulminantele cuvinte asupr'a imperiulu germanu astu-felin : Dorerea despre loviturile aruncate asupr'a bisericiei Italiei, se mai immultiesce fōrte prin crudele persecutiuni, a căroru tienti este biseric'a Jin imperiulu germanu, unde nisuescu a o nimici nu numai prin violenția, ci și prin fortia bruta, pentru ca persōne, cari neci nu se tienu de religiunea noastră și neci nu o cunosc, se incumeta a defini dogme și drepturi ale beserecei catolice. Acesti ōmeni mai adaugu la incumetarea lor și calumniarea și ridiculositatea și nu rosiescu, acusandu pre catolici de provocatori persecutiunilor, pentru ca nu voiescu a preferi legile și vōnti'a țierei sântiteloru legi ale besericiei.

Barbatii, cari conduc afacerile publice, fia convinsi, ca nici unulu dintre supsiu lor, nu se tienu asiă tare că cei catolici de cuvintele : a dă cesariulu cele ce sunt ale cesariulu și a dă lui Ddieu, ce este a lui Ddieu.

In unele părți ale Elvetiei se pare, ca inca pornescu pre acele cărări, că in Germani'a facendu alusiune la intemplamintele din Genev'a.

Pap'a, in fine, provōca pre metropolitii, a adună sufraganiu lor pentru d'a se consultă cu ei despre lupt'a solidaria contr'a nedreptăției. — După acest'a alocutiune pap'a numi 11 episcopi, 6 pentru Itali'a 3 pentru Spau'i'a și 2 de alta nationalitate *)

Mai departe, vorbindu despre Spani'a, pap'a dice, ca legea despre dotatiunea clerulu este contraria concordatoru și dreptăției.

In G e r m a n i ' a au fostu primita alocutiunea cu mare indignatiune. Din diuariele cari stau sub nemijloci'ta influenția a cercurilor celor înalte se vede ca Germani'a va luă mesurile cele mai sentitōrie pentru pap'a, căci dicu ele ca obrasnicie'a acestui'a e mai mare că portarea ambasadorelui Benedetti la Ems cându cu dechiararea resbelulu.

Scomotulu din F r a n c i ' a l'a produsu nisce descoperiri ale ducelu de Gramont despre promisiuni de alianție facute Franciei de către diplomati'a austriaca la inceputulu resbelulu franco-germanu. Ducele de Gramont promite a publică și documente in privinti'a acest'a.

Camer'a și senatulu României au avutu in sesiunea acest'a mai multe proiecte interesante in desbatero, asiă, primirea drumurilor de fero, alegerea prelatiloru bisericesci și improprietarierea insuratiilor. Cu respectu la cēsta din urma reproducem mai la vale unu discursu alu dep. C o g a l n i c e n u.

Afaceri din fundulu regescu.

Foile ungueresci fāra deosebire de colōre politica se ocupa cu universitatea fundulu regescu. Toate esprima o nemultiamire cu portarea majoritătii sasesci, carea tinde la o suprematia a elementulu sasescu in fundulu regescu, cu eschiderea majoritătii locuitoriloru din acestu teritoriu.

Intr'aceea inse pre lângă foile nemtiesci din țiera, in întielesu mai strinsu, cele de preste Lait'a și alte din Germani'a, sustienu pretinsele drepturi eschisive ale sasiloru. „N. Fr. Presse“ nu se multimesce numai cu atāt'a, ci tiparesce corespundintie,

*) Intre acestii'a se afla și eppulu gr. cat. alu Gherlei Mihailu Pavelu.

cari lovescu in fatia faptele din trecut și pentru că sa faca caus'a sasēca mai plausibila înainte publiculu celui mare, primēscu in colonele ei corespundintie cari fāra șfiala se folosescu de defaimări dejositōrie aruncate asupr'a romāniloru dicendu despre ei ca pre teritoriulu fundulu regescu romāni suntu numai servitori, pastori și lucratori de ai sasiloru, va se dica nisce individi, cari nu suntu demni de a fi considerati in costiuni și afaceri ce privescu drepturile politice și cari nu potu avē nici pretensiuni de a fi pusi in egale categoria cu sasii.

„Reform“ din Pest'a, și dopa acest'a mai multe diuarie din patria, reproducu unu responsu, despre care „Kelet“ ne asigura ca este compus de membriu romāni din dis'a universitate, unu responsu, carele fu tramis duariulu „N. Fr. Presse“ din Viena, dara nu fu primitu de partinitōrea foia și prin carele se combate cu date asertiunea corespundintelui și ierasi cu date se demustra, ca romāni in toate tempurile au contribuitu cu bani și cu sänge, nu numai in modu egal cu sasii, dara și mai multu și ca pentru aceste contribuiuri nu mai sasii au seceratu și laudele și folōsele materiali, din cari consta și averea pretinsa exclusivu nationala sasēca.

Dēca ne va iertă tempulu vomu face cunoscutu și publiculu nostru celitoriu acelu responsu la tempu binevenitu.

Astadi inse vomu sa ne ocupăm cu impregiararea acest'a indignatiōria și sa o privim din punctulu de vedere alu oportunitătii ei in tempulu presentu și fatia cu postulatele tempulu presentu.

Scim bine ca au fostu tempuri cându sistem'a politica au adusu cu sine că majoritatea locuitoriloru din țier'a noastră sa fia persecutata in favōrea unei minoritătii, pentru că acesta din urma sa se bucre de toate folōsele materiali și intelectuali. Scimu ca atunci pērtile acestei minoritătii au eugtatu ca este consultu că ele sa se spriginēscu impromutatu pentru impilarea majoritătii locuitoriloru. Dara putem a punemu intrebarea, dēca a servitu impilarea aceea spre înaintarea intereselor țierei ? Noi vedemu ca urmările procedurii acelei cu totulu gresite le simtim și astadi cu totii. Noi vedemu ca de-si țier'a noastră se afla demultu in impregiară mai favorabile patimesce și astadi de o remanere inapoi in toate privintiele ; căci numai concursulu tuturor factoriloru țierei la progresu și spriginirea lor in mesura egale pōte dă armonia aceea, in carea sa pōta conlucră fia-care parte cu puterile ei.

Amu vrutu și amu vrea sa se traga odata velulu uitărei preste nedreptățile trecutulu, și luminati de spiritulu secululu, sa nu mai întrebe cetatenii unui statu, ca de ce origine e cutare seu cotare cându are sa concurga la progresulu lui, și totusi cu durere trebuie sa vedemu cum se mestesugesc tocmai din acea parte impedecarea progresulu, carea se lauda in tota diu'a și cu tota ocașionea cu „purțarea culturii in orientu“. Dara nici nu se marginescu numai pre lângă atins'a mestesugire. Din contra, cându lipsecu alte argumente, atunci chiaru din sinulu „purțatoriloru de cultura“ vedemu ca se afla barbati, cari se folosescu in publiculu celu mare de midilōce immorale și preste totu contradicțōre faptelor spre a innegrī pre acei ce avura in trecut o sōrte mai vitregă, spre a-i injurā, a-i batjocōri, cându cu injuraturi de lotri, furi, cându ca suntu numai nisce servitori și caratori de apa. Unde este aici întielepiciunea culturii și tactulu ei ? unde este aci simțulu umanitariu, carele sa dovēdēscu baremu încātu-va, celu putienu o nisuintia cătra o armonia, carea sa vina locuitoriloru țierei intr'ajutoriu spre a putē conlucră la recerintiele progresulu ?

Nu dicemu multu, dēca considerādu impregiarile aceste fatali și combinādu-le pre toate, cum se punu ele in scēna, ca suntu unu atentatu la esistinti'a noastră comuna, materiale și morale, de

care atentat se facu responsabil acei ce injuriile si bajocurile le arunca in pres'a nemtiésca, fára de socotintia asupr'a románilor, sciindu ca acesti'a, cá unii ce nu stau sub protectiunea, acelei presse, acolo nu-i ajunge si de alta parte contándu la indulgentia, bunatatea si la iubirea de pace cea nescabile a poporului románu.

Intre alte cáte se arunca románilor mai vine din cându in cându si regularea de tendintie separatistice, daco-romanice si altele de felulu acest'a. Dara ori-cine 'si va dá silintia si va face o reprimire asupr'a croniceii feliuritelor denunciári facute cu scopu ascunsu, póte sa véda ca aceste au avutu in tóte tempurile un'a si aceeasi tienta. Si tient'a acést'a acum trebuie ajunsa pre alta cale cându cele-lalte nu potú duce la dens'a.

Sa admitemu pre unu momentu ca sasii suntú purtatorii cultorei in Orientu! Trebuie ei atunci sa ingradésca cu totu felulu de muri chinesiseci si sa care intrensi tóte bunatátile civilisatiunei numai si numai pentru sine? Au nu aru trebui sa fia ei instructorii celor pretinsi de fára cultura, stándu-le acestor'a in tóte modurile intr'ajutoriu spre a-si poté implini missiunea de cultura si spre a-i radica si pre cei fára de cultura la gradulu pre care se afla ei cei cu cultura? O au facutu ei vr'odata acést'a? séu dóra ca cultur'a se ajunge si se respándesce prin apesarea celor-lalti locuitori ai fundului regescu séu prin paragrafi si statute, cari sa le asigure numai civilisatorilor beneficii, de cari sa se bucore numai ei deapurare?

Románii nu pretindu si n'au pretinsu de cându já vedutu pre sasi cá pre nisce óspeti lipsiti de patria in mijloculu lor, sa-i ajute in cultura, ei voru numai a traf neangustati in drepturile lor — si apoi de cultur'a lor voru ingrigi ei insisi.

Aceste nu suntú cáile culturale cari facu onóre unui poporu de cultura, cu atátu mai putienu bajocurile, injuraturile si denunciári, cari tindu a sustiené in unu modu maestritu intunereculu, pentru acei ce nu se potú bucura de starea privilegiata acuisita pentru sasi.

Acei ce se intereséza seriosu de unitatea statului credemu ca inca voru pricepe ce scopuri se urmarescu cu feliuritele apucaturi, prin cari deocamdata canta a se sustiené nemultiámirea in permanentia.

Diet'a va pricepe de siguru cátn este de insemnata cestiunea organisárei municipielor fundului regescu. Ea va cantá sa aduca unu remediú vindicatoriu de ranele trecutului prin stergerea diferintielor între locuitorii acestui teritoriu si prin introducerea unei perfecte indreptátire egale, de carea in adeveru sa se póta bucura fia care locuitoriu ori de ce nationalitate va fi.

Atunci organele sasesci voru primi desmintirea cea mai eclatanta, ca nu au inimi nici in organele nóstre nici in cele unguresci, cum dicu acum cu multa si superba incredere in protectiunea preseii germane, pentru-cá sa se arate in afara de unu poporu persecutatu, ci se voru desceptá si acele organe si cu ele impreuna poporulu sasescu, ca suntú incungurate de amici, cari nu voiescu alta, decâtu sa convietúesca in adeverata fratia unii cu alii si toti sa conlucre din tóte puterile pentru intregulu, carele se numesce „statu“, a cáru prosperare jace in interesulu tuturor.

Sabiiu 19/31 Decembre 1872.

Onorate Domnule Redactor! In interesulu adeverulu stigmanisatu de calumnia, sunteti rogatu, cá sa dati publicitatiei urmatórele reflexiuni asupr'a observatiunilor facute de dlu S. P. M. cu datulu din Blasiu 12/24 Decembre 1872, asupr'a unoru puncte din scrierea dato Sabiiu 27 Novembere 1872, si publicata in „Telegrafulu Romanu“ nr. 97.

Este adeveratu — dupa cum observéza si dlu S. P. M. — cumca numai atunci va poté fi readusa pacea si concordia cea multu dorita pentru poporulu románu, cându inviniurile si defaimárilé nu voru mai avea locu între cuvintele si faptele nóstre, si cându vomu pótea cá sa incetámu cu plángerile unii asupr'a altor'a. Precum i-o concedu inse eu acést'a, asiá trebuie sa-mi concéda si dlu, déca e omu fára patima, cumca numai atunci anim'a fratiésca — elcum cri si in ce impregiurári de binevoitóre — va pótea sa tréca cu vederea si sa nu impute slabiciunile celei'a-lalte, déca acelea nu voru fi atátu de mari si atátu de dese incátu sa vatemé si sa submineze la tóta ocasiunea interesele celea mai vitali si drepte ale pártiei tolerante.

Nu mai atunci voru incetá neintelegerile între

noi cându voru incetá cauzele lor, si te voru emendá. Si cine suntú acelea cauze domnule S. P. M. ? Domni'a vóstra.

Domni'a tea dfei cumca prin corespondintia mea s'a calumniatu si s'a vatematu nu numai adeverulu, ci si persóne de posetiune inalta, si institute; cu deosebire te plángi cumca s'a vatematu inalt'a persóna a Escelentiei Sele Vancea, carea aru recercá crutiarea conveniciósá si la casu cându aru fi drepte acelea ce amu scrisu. Asiá s'a plánsu si Ariciulu cându a fostu dusu la judecata pentru injuria si ingratitudine.

Nu suntú calumnii, domnule, celea ce amu disu, ci suntú fapte adeverate. Acést'a se dovedesce de o parte prin apucaturile ce se desfasiau din partea d-vóstre, cá totu atátea atentate in contra nóstra, si pre cari lumea le vede destulu de bine; iéra de alta parte se dovedesce prin lips'a totale de argumente ce ai intempinatú cându me combati si cercá sa te credemu ca d-vóstra ave-ti cu multu mai multa convictiune despre sublimitatea divina a religiunei, decâtu sa pote-ti comite astu-feliu de fapte.

Credú d-le, cumca nu vei cutediá a negá si acést'a ca d-vóstra ave-ti si astadi profesori la institutulu din Blasiu, teologi etc. si canu a-ti avutu si in trecutu, din teneri de religiunea nóstra, cari vediuenduse cá studenti cumca erau teneri de buna sperantia, au fostu adimaniti cu promisiuni cá aceea, ca voru fi tramisi cu stipendie pre la Vien'a la studiu, si altele cá acestea. Pre lánge acést'a eu mai credú si asiá cumca d-tea nici aceea nu vei avea curagiu a negá, cumca a-ti uvutu numai de curendu între clerici din Blasiu si de acei'a teneri de religiunea gr. orientale, cari fiindu respinsi de noi pentru viet'a imorale si scandalósá i-ati cástigatu si ia ti cumperatu prin satelitii ce ve servescu, promitiendu-le tóte favorurile, si v'a-ti bucuratu de ei cá cine scie de ce tesauri scumpi; acolo v'a fostu Dum'a. Afara de acestea, nici aceea nu vei negá cumca sunte-ti pré dispusi fára nici unu scrupulu a deschide braciéle si a copriinde cu entusiasmu ori si ce miserabilitáti, cari vinu dela noi si ve ceru legea unatiei pre lánge cáte o parochia carea le vine la placere, in schimb cu legea la carea apartienea si in carea traiau cá nescari epidemii între credinciosi; — nu, nu poti negá.

Intrebu deci: Au nu se suscepú si nu se chiama dara la unati'a d-vóstra si ómeni de acei'a cari nu au convictiune curata, si cari nu din motive religiósé suntú uniti in consciintia cu doctrina unatiei? au nu face-ti proselitismu? Au nu suntú aceste fapte cari repugna sántieniei preceptelor morale, si cari nu potú sa resulte decâtu numai din aceea convingere iesuitica — déca e vorba de convingere? — cumca scopulu sántiesce medilócele? há asiá!

Acést'a ti concedu cumca sciti prea bine ca religiunea nu trebuie sa se venda pre bani, nici convictiunea spirituale nu se cástiga prin promisiuni vane, inse cu tóte acestea se vede ca d-vóstra nu faceti cum sciti ca e bine, ci cum cogetati ca ve-ti pótea face mai multi proseliti, si umblati sa duce-ti pre ómeni la purgatoriu, cum ducu pecurarii oile la tergu, aretándu-le cáte unu manunchiu de otava.

Acestea suntú documente domnule, cumca ceea ce a martorisitu Teoderu Stavile — póte vrendu sa ve faca servitiu scopului, — si cele ce suntú marturisite si de cátra alti ómeni de ai dvóstra, indignati de astu-feliu de devolamentu peccatosu, — nu suntú calumnii nici minciuni, ci fapte intemplete; suntú documente, cumca celea ce amu disu suntú din fonte destulu de limpede si demnu de credintia, si cumca nu eu amu datu zama de minciuni ingrosiata nu sciu eu ce calumnia, ci d-tea o dai pre aceea, si inca pre lánge ingrosiata, o ai si piparatu.

X.

Onorata Redactiune!

Motto: „Sum cuique.“

In nur. 71 alu pretioitului jurnalulu „Telegrafulu Romanu“ a aparutu o corespondintia séu clasificata dupa cuprinsulu ei o elogia compusa de dlu parochu alu Rachisului Ioane Doms'a — in onóra si marirea m. onor. dnu protopopu Petru Rosic'a, — la care vinu si eu — de-si tárdiu in interesulu adeverulu a-mi face observatiunile mele.

Mai inainte de tóte dechiaru francu ca nu-mi este scopulu a me ocupá cu persón'a nimenui. — In observatiunile mele voiu observá cea mai stricta obiectivitate, enarándu singuru faptele si lasándu apoi cá onor. publ. cet. sa-si faca judecata nepre-

ocupata despre meritele Prea onor. dnu protopopu si despre valórea elogiei. —

Dlu corespondinte — dupa ce asiá prin trecatu — ni spune ca comun'a Tresnea si-a radica tu o biserica frumósá din materialu solidu — fára a ni spune adeveratii factori, cari dupa atátea fatigie, ostenele si sacrificie, ce au adus — cu totu dreptulu merita acést'a, — trece la festivitaea sántirei despre care ni spune ca au fostu multi óspeti, m. onor. dnu protopopu dimpreuna cu dnulu parintele si-au petrecutu fórté bine.

Spre incheiare ni mai spune si aceea noutate sióda, ca dlu protopopu a tienutu o predica frumósá (D'a, la inceputu tienut'o?), — pána aci cu putiene modificatiuni si eu asiá fi aplecatu a subserie corespondintia. — Dlu parinte inse nu se indestulescu cu atát'a, ci spre a se face si mai interesantu si placutu patronului seu — nu se sfiesce a seduce publiculu — afirmándu de si nu chiaru — ca totu ce s'a facutu pána aci prin órmere si edificarea bisericeii din Trasnea este meritulu dlui protopopu. — Este o slabiciune asiá dicendu generale a avea simpatia cátra unulu si a semti antipathia cátra altulu si acést'a vedu-si isvorulu in natura omenésca; se potú fórté usioru esplicá. — Motivele, cari suscita in noi semiamentele simpatiei séu antipathiei — suntú varie, dara si acestea 'si au marginele lor, si nu este permisú ale validitá prin sacrificarea si ignorarea totala a adeverulu, — astu-feliu si noi amu fi aseceptatu dela dnulu parinte cá sa respecteze adeverulu si sa nu-lu sacrifico simpatiei sele. Inaintea dsele inse numai unu idealu existe „persón'a dlui protopopu.“ A inaltá pána la a treilea ceru persón'a patronului seu, este tendintia si scopulu dlui corespondinte fára a-si luá cea mai mica osteneála de a scruté, incátu consuma faptele cu acelea vorbe si laude; si noi credemu firmu, ca dlu protopopu cetindu laudele elogistului seu necunoscutu, s'a máhnitu, atribuidu-i-se fapte, cari dseá nici cu voi'a, nici fára voia nu le-a facutu, si insémma-ti bine dle corespondinte, ca nimicu nu póte atinge mai aspru si mai vatematoriu susceptibilitatea unui barbatu conscientiosu si cu caracteru, decâtu atribuirea de a fi implinitu si seversitu lucruri, cari nu le-a seversitu nici cându. —

Si cumca dlu protopopu pentru radicareá grandiósei bisericeii dela Tresnea — nu a facutu nimic'a, séu de a si facutu ce-va dara nu cu sacrificarea intereselor dsele cari nici cându nu le-au perdutu din vedere, se va vedé apriatu din notitiile de mai la vale, cari chiaru si pentru intregirea elogiei — credú, ca va fi de lipsa ale dá publicitatiei. —

Dupa acestea scurte observatiuni sa trecemu acum la objectu:

Comun'a Tresnea pána la radicareá nóuei bisericeii avea o biserica — cá multe biserici románesci, necorespondintória multimei poporului. Necesitateá unui edificiu bisericescu erá o cestiune ardiatóre. Parintele Irodionu Labo petrunsu de sacralu oficiu ce póta unu adeveratu parochu, inca la an. 1850 incepuse a se ocupá cu planulu unei bisericeii edificándé spre care scopu consultá mai multi barbati inteligenti, responsulu inse ce-lu primea nu poté fi multiamitoriu, de óre-ce lipseau midilócele materialu prin cari s'aru fi potutu realisá planulu. — Cass'a bisericeésca erá góla, iéra venitele bisericesci nu erau suficiente, a suplini nici baremu erogatiunile necesarie. A trebuitu deci a aflá ce-va mijlocu pentru crearea unui fondu pentru bisericea edificándá; acést'a formá acum nodulu gordianu — cáci de-si cu dorere — suntemu siliti a recunósce — ca poporulu nostru fatia de biserica si scóla este incátu-va indiferente, sa nu dicemu indolentu. Planulu erá deci a se face astu-feliu, incátu acela sa fia de cátn mai putieni combatutu.

Preotulu localu — cunoscendu bine poporeniá sei — i conchamá la casa sea si li propuse: ca pre diu a nasceri mántuitorului — fia-care familia sa faca unu colacu, si acést'a sa-lu dea colindatoriloru designati spre acestu scopu.

Colacii adunati pre acést'a cale sa se venda, si banii, ce voru incurge din vendiare sa formeze fondulu primitivu a bisericeii edificándé. Acést'a propunere in sine atátu de simpla — in efectu precum vomu vedea atátu de grandiósa — fú primita cu caldura din partea poporului. — Astu-feliu sa puse temel'ia unui fondu care pána la an. 1864 se urcá la 800 fl. Necesitateá unui edificiu bisericescu inse deveni din di in di mai semtibile, preotulu localu deci spre a dá

lucrului unu cursu mai repede in confielegere cu poporul inca in acestu anu adunã totu materialulu trebuinciosu. —

Spre inceperea edificãrei acum nu lipsea altu ce-va decãtu unu planu aprobatu de oficiatululu comitatensu si maritul Consistoriu. Parintele Irodionu Labo fãra a mai consultã pre cine-va, cu carel'a si spesele sele porni la Simleulu-Selagiului pentru a se consultã cu unu geometru pentru compunerea planului, onorariulu de 200 fl. v. a. ce pretindeau geometri comitatensi si privati, lu discoragiase pre zelosulu parochu — care avendu in vedere capitalulu micuti, de care dispunea — nu erã aplicatu a oferì o suma atãtu de considerabile, — „re infecta“ deci se re-ntorse acasa. Mai târziu intielesse, ca in comun'a Tiegani este unu geometru eminent, — dara persecutatu de sörte si in cea mai miserabile pusetiune — cu numele A. M. Parintele Irodionu Labo grabi la Tiegani si dupa ce in Zelau comperase geometrul mentionatu vestiminte de ierna din pung'a sea; lu duse la Tresnea si aici la cas'a sea lu prevediã cu tôte celea de lipsa, solvindu-i din ai sei proprii bani si onorariulu de 20 fl. v. a. pentru compunerea planului, care aprobãndu-se atãtu de maritul Consistoriu cãtu si de oficiatululu comitatensu — se facara pregãtirile pentru sãntirea si depunerea petrei, fundamentali, la care festivitate fũ invitatu si Prea on. dnu protopopu, dara dnea sub pretestu ca aru avea de a caletori la Sabiu — refusã invitatiunea si astu-feliu pãtr'a fundamentale se depuse fãra vre-o cuventare animatoriã a dlui protopopu, de-si poporeni si mai vertosu comitetulu aru fi doritu multu cã dlui protopopu sa li vina intr'ajutoriu atunci la inceputu. Dreptu aceea ca mai târziu a venitu la Tresnea cu care ocaziune poporul mai multu s'a iritatu si descuragiatu, intielegãndu despre lucruri, cari nici decãtu nu incapu in cadrulu unei elogie atãtu de frumösa, precum este aceea compusa de dlui cor. — Dara noi tôte acestea precum si sfrulu lungu alu sacrificiiloru ce le-a adusu zelosulu si neobositulu parochu Irodionu Labo, care afara de aceea ca a prevediutu in tempu de 3 luni cu vïptu si cu tôte acelea de lipsa pre zidarii si plevari — fãra cea mai mica remuneratiune — a mai facutu si alte fapte nobile si marretie, cari dtele dle corespondinte se paru a nu-ti fi cunoscute, seu nu vei a avã cunoscintia despre ele, — dnu tôte acestea acum le retacu si spre incheiare te rogu dle corespondinte mai inainte de a aduce la publicitate ce-va lucru — rumega-lu mai bine; te rogu lapeda-te de „idolatriã“ care noue in tôte ramurele atãtu reu ne causãza, si nu te incumetã a podobi cu pene straine pre patronulu d-tele.

X. Y.

Jidovii.

Sub titlulu: „Conferintiele bonomului Richardu“ jurnalulu „Le Constitutionnel“, dela 24 Novembre, cuprinde in foiletonu unu articulu de D. Richardu.

Esceptione facendu de ideile sele politice imperialiste, noi publicãmu acestu articulu pentru partea sea economica si pentru partea care constata ca caus'a tuturoru releloru in Franci'a se detoresce evreiloru.

Deca in Franci'a, intr'unu statu de 40 milioane, 50,000 evrei au isbutitu a face atãtu reu, dara la noi, unde intr'o populatiune de 5 milioane suntu 600,000, la ce trebuie sa ne acceptãmu;

Recomandãmu dara romãniloru sa cetesca cu atentiune acestu articulu si sa se gãndesca.

Traductiunea lui o detorimu jurnalulu „Trompet'a“.

Eata articulu:

Conferintia bonomului Richardu.

Esaminezu, — dnce autoriulu, — pre unii din cameradii mei din copilaria cari au cãrtitu contr'a imperiului in anti-camerele ilustriloru oposanti ori in relatiunile loru cu nemultumitii de pre strade. Li e cu greu a-mi raspunde; adevèrulu este, ca ur'a s'a inradacinatu in sufletulu loru, ei nu sciut sa administreze ci numai sa urasca. Si apoi ur'a a devenitu principale preocupare a epocii noster. In politica nu mai este dragoste ci numai ura. Sum convinsu ca din cinci-dieci de persöne ce amu intalnit intr'o di, nici un'a n'aru putã raspunde la intrebarea acest'a:

— Ce iubiti in politica?

Pre cãndu nimeni n'aru hesitã a raspunde la cãsta-lalta intrebare:

— Ce detestati in politica?

Caus'a, ca opiniunile noster suntu facute dupa postele lacome ale animei: detestãmu pre toti acei'a cari posedu ce-va ce ne-aru placã si noue. Cãndu cetescu cu atentiune listele scrutinului adunãrei noster nationali; cãndu vedu discursurile persöneloru din acele liste si le comparu cu discursurile loru precedenti, me inspaimatu adesea de schimbãrile ce se operãza dintr'o siedintia in alt'a si adesea chiaru in un'a si aceea si siedintia. In tôte dilele cetescu discursurile guvernãntiloru nostri, dara cãndu le comparu cu discursurile loru de alte dãti, nu-mi potu esplicã palinodiile din trensele decãtu prin schimbarea intereselor.

Caus'a primordiale este, gratia revolutioniloru noster successive, ca ras'a jidovesca a luat o preponderantia imensa in morãvurile si spiritulu nostru. Din punctulu de vedere alu civilizatiunii si alu ecuitãtii, nu me plãngu ca jidovii au intratu si ei cu parte egale in drepturile si libertãtiled noster — un'a ca acest'a e fõrte drãpta, — me plãngu inse ca noi amu luat dela jidovi prea multu. Acãsta mica fractiune a populatiunii noster a conservatu din persecutiunile de odinõra, o nationalitate cu totulu diferitã de a nõtra; si de-si jidovii reclama cu staruintia esercitiulu tuturoru drepturiloru si tuturoru detoriiloru de bunu cetatieni francesi, — acest'a nu-i impedeã de a remanã jidovii cu corpulu si sufletulu in totu ce se atinge de conservarea cultulu si de crescerea nemarginitã a averei loru. Cãndu vre-unu catolicu, barbato seu femeio, intra prin casatorie in vre-un'a din familiile jidovesce, nu sciut prin ce fenomenu fisiologicu, spiritulu si sãngele jidovescu domina esclussivu in coñiã nascuti din acele uniri.

Unu amicu alu meu, observatoru finu si filosofu fõrte practic, afirma ca sãngele jidovescu domina in personalulu ömniloru cari administrezã Franci'a si cari conduc financiarile de vre-o sieptedieci de ani incõce; elu a aflatu armele abantiei jidovesce in o suta si mai bine familie de ministri, si barbati de statu. Amiculu meu mi-a atrasu atentiunea asupr'a autoritãtii suverane a sãngelui jidovescu in amesteculu lui cu sãngele crestianu: in ras'a portughesa ochiulu si barba barbatiloru, perulu si ovalulu femeiloru; in ras'a germana, barbãta si fruntea lata la amendõne secesale, se mantienu din seculu in seculu, printre curciturile nemuriloru.

Cu fisiculu acest'a, jidovulu da adjumãtãtii de crestianu ce nasce o mare predispositiune de inselãtoria si unu öre-care dispretiu pentru patria. Un'a cã acest'a nu o potu atribui decãtu la preponderantia sãngelui jidovescu in desvoltarea postelor clãsei uvriere.

Cu istoria Ierusalimei in mãna, amu demonstratu alte dãti ca nu esista altu populu in anticitate, afara de jidovi, cu care sa se asemene mai bine populu francescu de astadi; si sa nu ne prinda mirarea ca semenãmu cu jidovii atãtu de multu pentru cã acest'a s'au altoitu in noi. Negresitu suntemu nevoiti a trãi cu altoirea acest'a de este ea reale; nu este inse mai putienu adevèratu ca de va fi reale ii vomu trage consecutiunile. Pre cãta vreme populu jidovescu si-a pastratu autonomiã, a fostu industriale si rebelnicu totudeodata; predata in sa ce si-a perditu autonomiã, a devenitu pacinicu negustoriu. Cãndu cine-va nu are tiãra, nu mai are nici unu interesu a merge in rebelu ci devine ipocritu cum sa-si ascunda si sa-si transporte tesaurii la casuri de nefericire a pamentului ce locuesce. Acest'a a fostu sörtea jidovului in tempu de patru-spre-dieci seu cinci-spre-dieci seculi de persecutiuni si de peregrinari.

Astadi cãndu au aflatu mai pretotindeni, iãra mai cu sãma in Franci'a, o patria de adoptiune si dreptulu de a posede vechile loru cualitãti reaparu unele dupa altele; le-au venitu din nou gustulu de fabricare, si in ostire s'a observatu ca suntu soldãti bunice; dara instinctele loru de proscrisi si peregrini ii numesce amaru. Conservati prin intunereculu seculiloru fãra a putã a-si amestecã sãngele cu acel'a alu persecutoriloru loru; condamnatu la bunele morãvuri, la familia, pre cãndu persecutorii loru se dau le tôte pretrecerile, jidovii si rebunu astadi absorbindu nemurile ce i-au maltratatu.

Astfelu ei au profitatu din tôte schimbãrile introduse in legislatiunea noster. Amesteculu sãngelui ne predispose a simpatisã cu ei, si mai ajutãndu sãngelui si principiile filosofice, amu acceptatu domniea jidoviloru. Tõta banc'a cea mare este in mãna jidoviloru, si tôte afacerile comerciali si industriali suntu la discretia bancii. In societãtiled noster moderne, unde aurulu este totulu, —

aurulu sufletulu pãcii — unu nãmu care tiene in ghiare-i Burs'a, nu põte fi din fatalitate, decãtu nãmula predominantu.

Si apoi nãmulu jidovescu este vrajmasiulu a totu ce este autoritate, civile seu religiõsa; este revolutionariu, si cu tôte acestea nu este republicanu decãtu in aparintia: aurulu 'lu face sa fia astufeliu.

Nãmulu jidovescu este revolutionariu; elu viescesc finele lumi si inceperea unei lumi noue. Jidovii sciut fõrte bine ca, ori-ce s'aru intemplã de acum inainte; rugurile Inquisitionei nu se mai pota oprinde pentru densii; nu li aru displacã inse sa se dea focu tronuriloru, cu scopulu sa puna mãna la radicareã altoru tronuri noue pre cari sa le incungiere cu nobletia loru de aur.

Jidovii, — curciti si necurciti au jucat unu rolu importante, nu in perpretarea lui 4 Septembre, ci in actele ce l'au urmatu, l'amu vedutu cu duimbrile la Tours si la Bordeaux, in urm'a dloru Laurier, Gambetta si Crémieux. I-amu vedutu prin comuna facendu zarãficiuri cu intendintia si protegendu bunurile de coreligionari. Nici odata unu jidovu nu i-a fostu cu nepotintia a scõte unu permis spre a esi din Parisu; n'amu vedutu unulu singuru printre otagiuri, si cutezu a afirmã, ca nici o casa jidovesca n'a fostu jefuitã seu incendiatã.

Jidovii se afla stensu legati cu saintsimonienii; cea mai mare parte din ei suntu franc-macioni; ei nu neglignu nici o relatie si se acatia de tôte neintielegerile ce li convinu. Ei suntu pretotindeni. Amu cunoscutu unu jidovu paracliseru intr'o bisericã metropolitana: amu cunoscutu o jidova care erã intreprinõre a jeteriloru dintru o alta bisericã. Teatrulu este navalitu de jidovi. Jurnalismulu, literatur'a, baroulu suntu pline de jidovi. In anulu curinte, amu recunoscutu mai multu de diece nume jidovesce admise la scõla politehnica.

De insistu asupr'a acestei invasiuni formidabili, a jidoviloru, — invasiune formidabile privindu numerulu loru, si care dovedesce ardõrea si puterea facultãtiloru loru, — n'o facu impinsu de prejudecati antice, ci pentru ca me tienu cã Franci'a sa nu cada victima a ideiloru cosmopolite ce se respãndescu dela Banc'a jidovesca. Unu populu care, in tempu de seculi a fostu intermediarulu intereselor globulu; care a cuceritu dreptu de cetate pretotindeni fãra a i se potã atinge meairi nationalitatea sea, este unu vrasmasiu nempecatu alu ori-ce idee patriotice. Patri'a lui este acolo unde-i este si Templu, acolo unde-i este interesulu. Deci interesulu si Templulu jidovulu este pretotindeni.

Si cu cãtu mi pare unu periculu cã o generatiune sa fia esitata dela afacerile tierei sele, pentru ca au compromisõ evenimentele, cu atãtu periculu mi pare si mai mare, cãndu unu populu fãra patria se va imprasciã preste tôte patrieled spre ale slabi si usã. Un'a cã acest'a nu se põte face decãtu prin judaismu, prin cucerirea pacienta a tuturoru nemuriloru din Europ'a cari visãza fraternitatea popõreloru. Nu uvrierii seu lucratorii voru potã realisã utopiã acest'a, ci mai multu cãile ferate si telegrafele i voru inlesni realisarea. Jidovii o voru realisã prin cãile ferate, telegrafe, prin federatiunea care este binele actualu alu uniunii de banca preste tõta Europ'a. Fãra indoieã, ca deca vre-o noua monarchia nu-i va atrage la dens'a, ei se voru servì cu federatiunea capitalurijoru spre a ajunge la federatiunea politica.

Barbatii nostrii de statu — cu tõta intinlepciunea loru, cu tõta prevederea loru, cu tõta investiatu'rã loru, cu tõta esperintia loru, — suntu prea multu ocupati si de unu tempu fõrte indelungatu, intru a se eperã si a se scõte la evidentiã adevèrulu astu-feliu cum este elu. Mi s'a naratu o conversatiune a dlui Thiers in care, printro thesa fõrte facile, atribue tôte nenorocirile noster ignorantiei lui Carolu X, lui Ludovicu Filipu si lui Napoleonu III in conducerea afaceriloru generali ale Europei prin nedibaciã loru in relatiunile diplomatice. Nu in acest'a, nici in nãmerõsele sele guverne, a periclitatu vr'o odinõra Franci'a; nu politicã loru din afara, — care in adevèru n'a fostu din cele mai bune, — i-a perditu pre acesti trei suverani, ci predominarea totu-dãnuã statonica a minoritãtiloru sociali si a minoritãtiloru politice in trebile din launtru.

Napoleonu III, n'a guvernatu in destulu spre a asigurã pacea celoru siepte milioane ce lu aclãmu chiaru cu patru luni de dile inaintea caderei. Napoleonu III a guvernatu apoi preste rescõte spre a-si multumã inamicu: — apoi sciutu este ca nu se guvernãza cu inamicii ci cu amicii.

De șapte-dieci de ani și mai bine, jidovii cari nu suntu până acum destul de francesi dăra cari suntu cosmopoliti mai mult decât ne-amu întipui, au capetatu prea multa influință și o mare parte de interese. Au minatu prin scrierile lor sentimentulu religios francesu; au minatu prin marea întindere a afacerilor de banca sentimentulu exclusiv alu patriotismului francesu. Natiunea noastră s'a seracitu moralicesce sporindu-si materialicesce avutiile.

Nu amu pretensiunea a aprofundă, într'unu foiletonu, cestiuni asiă de grave; nu facu altu decât ale indică, și sum convinsu ca ambele cause principale ale revoluțiilor noastre, atât de frecventi dela inceputu secolului acestu ntu: cea dintâiu, declararea generațiilor prin chiaru frecvența revoluțiilor, ceea ce face ca o revoluție, sa nasca alt'a, și a nouă introducere in mare proporție a sângelui jidovescu și sângelui creștinu.

„Telegrafulu.“

Din camer'a României.

D. M. Cogalnicănu, luându cuventulu, rōga pre camera sa nu veda in d-sea pre factorele legi din 1864, ci pre omulu politicu care-si esone parerile d-sele. A ascultatu pre d. Vasescu cum a sustienutu acēsta cestiune mai reu decât boerii regulamentari de pre la 1864. Dupa 8 ani nu credeamu sa mai vie fantasmele acestei cestiuni. Ei bine, la 1864 cestiunea s'a resolvatu și ori-ce a-ti dice astadi, comunismulu și socialismulu nu mai vinu. La 1864 a fostu emanciparea brătieloro, emanciparea muncii: comunismulu nu va mai veni, căci astadi proprietariulu e definitivu stapanu pre partea sea.

D. Vasescu a venit sa conteste ori-ce dreptu alu insuratieilor, că și cum tiēr'a acēst'a aru fi fostu proprietate occidentale. Nu e asiă: voi spune parerile mele fără a fipsă la popularitate, căci d. G. Brateanu a fostu acēl'a care a fostu aplaudatu de camera și de ministrulu justitiei; din reprezentantii opiniei numai unulu a radicat vocea.

Voi luă in ajutorulu parerile mele, că sa combatu pre d. Vasescu, pre boieri și fiii lor, pre d. Iepurēnu care, de-si are mosie și mosiu-seu a avutu mosie, nu s'a speriatu că d-lui.

D. Iepurēnu, într'o brosiura scrisa la 1860, pre care amu cautat'o in bibliotec'a mea, sustiene improprietate tieranilor. (Acī d. Cogalnicănu cestesce mai multe pagne din acea carte). Dēca nu respectati opinia d-lui Iepurēnu, ve-ti respecta legea, opiniunea lui Alexandru Voda Ghic'a care o propuse la 1851. Grigoriu Ghic'a Voda, dupa resbelulu Crimeei, protestă cātra Pōrta — elu numitu de Pōrta — contestāndu-j dreptulu de a ne dă o constituție. In acea epistola a sea discută și cestiunea proprietății.

In ea face land'a legi se, pre care vrea sa o aplice, dicēdu ca prin ea se da tieraniloru sēu celoru ce s'oru insurati proprietăți de pamento. Grigoriu Voda Ghic'a isbuti sa inlature proiectulu Turciei și veni conferința dela Parisu. Romani'a dice ca nu recunōsee strainiloru dreptulu de a impune tierei organizarea interiōra. In Moldov'a — unde se află și d. Lascaru Catargiu, d. Iepurēnu, Mavrogheni, etc. — s'a dīsu ca trebuie sa fimu mai practici, sa nu lasāmu puterile sa lucreze cum voru, ci sa ne esprimāmu dorințele nōstre.

(Intreruperi).

Amu mersu bine și in armonie până la cestiunea rurale. Atunci ne separāmu și se decise a ne tramite parerile la comisiunea internationala, compusa din comisarii Francei, Italiei și Austriei. Acea comisiune arētă ca din tōte parerile resulta necesitatea clăcei și constituirea tieraniloru in proprietari fonciari, ca sa se dea tuturoru tieraniloru insurati sēu cari s'aru insurā pre viitoriu părți de pamento.

Cestiunea se trată de mai multe ori, până cāndu la 1862 se resolvă definitivu sub presiedinti'a repositatului Barbu Catargiu. Spre onōrea conservatoriloru trebuie sa spunu ca si unii și alții se ocupasera de acēsta cestiune. Legea fu votata de Asache, de Brailoiu, de tatalu d-lui G. Brateanu. Ce dice acea lege? Acēl'a-si lucru că legea din 1864. Statulu se autorisă a vinde părți de pamenturi, dreptulu de a se folosi de acēsta comperare 'lu au toti locuitorii tierei, și românii din tieri straine cari se voru lepadă de alte nationalități. Eata ce dice legea

comisiunei centrale. Legea de sub Barbu Catargiu? Eata ce dice ea: ca statulu va vinde la sateni etc. și la finele fia-cărui anu, se va supune camerei tabelulu de acele vendiări.

In legea dela 1864 s'a pastratu legea de sub Barbu Catargiu, votata de comisiunea centrale și conservatori, căci domnulu Cuz'a, pentru viitoriu, vrea sa se lase totu conservatorii a se pronunția. In tiēr'a românesca, legea rurale n'a fostu primita de tierani: in primii ani ei au avutu sa sufere Proprietarii faceau invoieli cu tieranii că, pre lānga claca, sa-i mai lucreze și alte dile. Ce se intemplă inse? Intervenā statulu: in tōte conditionile erā otaritu că proprietarii din 7 sa nu iā decâtu 1; prin urmare n'aveau nevoie de legea rurale. Tieranii din Munteni'a, cari suntu mai bogati decâtu cei din Moldavi'a, se intreceau; ce sa facu eu cu 6 si cu 8 boiu cu câte-va pogōne de pamentu; Arendasii, in locu de 7 sa iā un'a, din 5 luā un'a. Si, că sa linscimu pre tieranii și preoti, li se spunea despre pamenturile ce voru rămāne mostenire. Preotii faceau propaganda in contr'a legi pentru ca pogōnele legale se dedesera bisericci. Abiā cu modulu acēst'a s'a potutu face acea estagrafia care se cunōsee. Constituțieuna a confirmatu legea rurale, iēra constituant'a, otarindu vinderea bunuriloru, a conservatu locurile pentru insuratiei. A fostu revoluție in tiēr'a, s'au schimbatu domnulu, ōmenii etc., cu tōte acestea drepturile consacrate in legea rurale nu s'au negatu. Intr'unu sensu nationale s'a otaritu sa se venda chiaru pre la mahalalele orasielorū, spre a se face unu zidu de poporatiune romāna.

Astadi se dīe ca se perdū domeniile statului și d. Vasescu esclama 800,000 de pogōne. Unu altulu respundea: cum o sa se duca dela munte la balta?

Din cei inscriși credeti ca voru cere toti pamentu? Nu: unii au mostenitu dela parinti și numai cei ce voru prisosi voru primi improprietate.

Colonii straine n'a-ti vrutu și bine a-ti facutu. Ei bine, de ce nu vre-ti sa populati tiēr'a cu romāni, de ce Valcescii de 11,000 fāci lānga Iassi sa aiba 200 locuitori? Tusi'a, Bilcescii, Coloniele, atātea locuri de ce sa stea pustii? La gurele Dunārei s'au gonitu tōte elementele taiare și s'au adusu rusi, pre cāndu noi multiamita sângelui versatu la Crimei'a, amu dobānditu o parte din Basarabi'a și nu vremu sa tramitemu romāni! Rusinea dela Ismailu au patit'o romāni dopa fapt'a evreiloru, pre cāndu in realitate nu erau de locu romāni. Nu ve teme-ti dāra de locuri. Ve potu citā mosii numerōse de câte 10 și 20 mii de fāci prin Moldov'a, cari se dau cu pretiuri reduse pentru ca n'au locuitori. Nu urmati pre d. Vasescu care dice mereu; nu, nu, nu! Promisiune? Fia promisiune, inse ōre promisiunea tierei, promisiunea Romāniei sa nu se tiena? Dāra ce e mai rusinosu și mai imorale? Lucruri pre cari nu le face unu particularu vre-ti sa le facatiēr'a?

Faceti ce-va și d-vōstra, camer'a conservatōre, dēca aveti dreptulu sa blamati decretule și resturnārele. Faceti și d-vōstra unu ce dreptu. Sciti ca suntu omu de ordine și nu-mi placu turburările. Nu voi că legea rurale sa fia numai o legenda a regimului trecut. Voi sa se faca, sa prinda radacini și supu regimule presinte, căci nimicu nu e mai temeinicu de cātu bine-facerile solide pe cari le simte o tiēr'a.

E vorb'a de pretiuri? Dāra eu amu mosii cari le vendu cu câte 3—4 galbeni pogonulu. Ve teme-ti de micsiorimea pretiului? Nu mai aveti de cātu 7 ani și veti sui pretiulu. Nimicu nu face mai conservatōre pre cine-va de cātu proprietate. D. Vasescu nu vorbea că adi cāndu n'avea mosia.

D. Vasescu. Amu vendut'o, diu!

D. Cogalnicănu. Asi! Vre-ti sa aveti tieranii proletari? Gānditi-ve ce faceti, gānditi-ve ca suntu ōmeni mari cari credu ca totu e de facutu ce-va cu cestiunea proprietății. Si apoi international'a are aginti si pe la noi.

Termināndu, d. Cogalnicănu arētă ca mosiele statului, adi cu pretiuri scadiute, se voru sui in valōre, in pretiu, cāndu vomu avē locuitori. Astu-feliu e mosia statului Bilcescii, Bercestii și altele: unde adi se arenda cu câte 3—4 mii de galbeni, ministrulu de finance le va vedē arendāndu-se cu 10 și 12 mii de galbeni. Faceti daru ce-va pentru aceste lucruri și nu votati propunerea d-lui Vasescu, nu lasati sa se intinda proletariatu, cāndu locuri

intinse stau pustii și nelocuite. Faceti ce-va practico, camera și guvernulu, — spre a potē dice odata ca a-ti lucratu pentru acēst'a tiēr'a.

Fiindu 5 ōre sēra, s'edintia se radica.

Varietăți.

** Pentru cei arsi din Majerau au incursu aici la redactiune dela dlu Grigoriu Mezei din Cricău 5 fl. v. a.

** Studentii romāni ai universitatii din Clusiu voru serbā ajunulu anului nou 1873 in otelulu „Biazini“, Venitulu curatu va servi de inceputulu fondului unei școle de fetie romāne in Clusiu, serbarea va stā dintr'unu Concertu impreunatu cu dantiu. Inceputulu la 7 ōre sēra.

Ratiotiniulu, precum și solvirile preste taes'a desipta se voru comunicā prin jurnalele nationale. Invitatiunea vomu avea onōre a o tramite mai tārdu. Clusiu, 30 Dec. st. n. 1871.

Pompiliu Isacu,
presiedinte.
Teodoru Glig'a,
notariu.

** (Unu hotiu pradatu.) Doctorulu X... au fostu dile trecute eroulu unei adeverate aventuri.

Suntu câte-va dile de cāndu doctorulu revenindu dela venatu, urmā drumulu Orleanului la dōue sēu trei kilometre de Parisu.

De-odata unu omu se aruncā inaintea sea strigāndu:

Pung'a, sēu te omorū!

Acestu omu erā inaltu, și tienea in māni o ghiosga fōrte mare.

— Drace! dise doctorulu X... La o asemene rechisiune, nu e decâtu unu responsu... Si iēt'o, adauge ele cu otarire puindu tiēvea puscei in peptulu banditului. Dōue lovituri și inca cu glontii...

Acum hotiulu la rendulu seu se spaimāntă.

— Arunca-ti batiulu sēu esti mortu.

Elo ascultă.

— Banii tei, acum'a.

— Cum! dise hotiulu, si tu lucrezi?

— Banii, 'ti dīcu, hotiule, sēu te omorū.

Banditulu intielese dopa tonu, ca nu mai are in cāt'r'o. Si esecuta, aruncāndu la piciorule doctorului o punga.

— Atāt'a-i totu?

Elu 'si întōrse buzunarele gōle.

— Dāra orniculu teu?

E'lu arunca orniculu.

— Bine! haide acum cāra-te!

Dōue ōre dopa aceea, doctorulu facū declaratiunea acestei intālđiri unui comisaru de politie, și i dedū orniculu și pung'a tālhariului in profitulu seraciloru.

Pung'a continea 150 franci!

** Moralitatea unei mame. Pre podulu de pamentu locuesce de cātu-va tempu o fata cu mam'a ei intr'o casa la intālulu etagiu. Lionii Bucuresciloru s'a obicinuita sa o numēsa Zin'a dela Belvedere.

Tener'a fata, fiindu frumosica și cocheta, mai bine de 20 de candidati de insuratōre i-au cerotu până acum mām'a; inse mamitic'a le-a taiatu la toti post'a, sub cuventulu netu, ca vrea unu ginere cu dāre de mām'a cu unu cuventu avutu.

Mai dilele trecute unu june, care 'si terminase studiile cu succesu și care obtienuse si titlulu de academicu de licentiatu, se otari sa-si incerce noroculu. Junele inse, pre lānga o avere morala, se bucură și de o alt'a materiala, de unu venitū aprōpe de 500 pre anu. Dupa ce 'si esplica scopulu visitei, Dōmn'a B... 'lu facū sa intielga ca averea de care dispune junele e prea subțirica.

— Ce feliu! esclama, acēst'a; dāra fic'a dle n'are nici o dota, si mai aveti astu-feliu de pretensiuni?

— Este prea adeveratū, d-le, response d-n'a B...; dāra fat'a mea a fostu in trei pensioe și acum invētia și la claviu, și numai cu miculu d-tele venitū n'o sa poteti tienea casa; mie 'mi trebuie ginere bogatu, sa ne plimbe pre amendōue in careta și sa ne duca in tōte serile la opera! Ce-mi pasa dēca nu voiū gēsi! Preferu mai bine sa-i dau unu bețrānu cā amantu, numai sa fia avutu, decâtu unu sociu june, cu multa sciintia și putiene parole. Asiā e secolu domnisorule, ce vrei sa facemū!